

Earthquake and the first Turkish

Emirate in Palestine

Abstract

The second half of XI. centuries begin to come Syrian region of the Turks when Haron son of Khan answer the call of help Mirdasis. Haron son of Khan, and as a result of the arrival of the region in whatever way, their first coming here lasted. On 1067-1068 years Afşin's activities have continued in northern Syria orders, in 1069/1070 it was followed by the first coming of the Turks in Palestine.

The sources say, the Kurlu Bey, Haron son of Khan and his nephew, Uvakoğlu Atsız and with his brothers in Palestine is a factor of the first Turkish, but there is no information about in which way to come and settled in Palestine with the mass of Turkmens.

However, in those years a big earthquake in the region with climate change, and then occurring a powerful tsunami took place in the source of the period, TheTurks established the first Turkish emirates in Palestine after this nature event.

Key words: Turkish Emirates, Palestine, earthquake, Turkmens of Nâvekiyye

Selçukluların 1040 yılında Dandanakan Savaşı sonrasında bir devlet olarak ortaya çıktığı XI. yüzyıl sonları, Ortadoğu siyasi coğrafyasında Türk çağının başlangıcı oldu. Bu dönemde Selçuklu nüfuz sahasının genişlemesinde bir çok Türk emiri, Anadolu'da olduğu gibi Şam olarak tanıdığımız coğrafyada da ilk Türk girişinin temsilcisi olmuşlardır. Bunlar, Han-oğlu Harun, Afşin gibi beylerdir (Sevim: Suriye 18, Suriye ve Filistin: 35)¹.

¹ O.Turan, Türkiye Selçuklu Devletinin kurucusu Rükneddin Süleymanşah (1075-1086) ve kardeşlerinin Alp Arslan zamanında Anadolu ve Suriye'de bulunmadıkları

kardeşlerinin Han-oğlu Harun'un bir yeğeni ile birlikte Filistin'e gelen ilk Türk unsuru olduğu kaynaklarda belirtilmekle birlikte, bu Türkmen kitlelerinin hangi yoldan ve ne şekilde Filistin'e gelip yerleşmiş olduğu hakkında herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır.

Dönemin kaynaklarından İbnü'l Adim (Zübdetü'l-Haleb, 31)'in, "Filistin'e giren ilk Türk unsuru" olarak vasıflandırdığı Nâvekiyye Türkmenleri 1069/1070 yılında, başlarında Kurlu Bey olduğu halde, 3-4 bin çadır (bir görüşe göre 10-12 bin) halkı ile birlikte, Taberriye gölünün doğusundaki verimli Balkâ topraklarını ve burada bulunan Arapların mal ve zahirelerini depo ettikleri Numân kalesini ele geçirmişlerdir. Bundan sonra Nâvekiyye Türkmenlerinin batıya doğru Taberriye üzerinden güneye indiklerini, bugünkü İsrail sınırlarında bulunan ve Kudüs'ün aşağı yukarı 50 km. batısındaki Remle² civarını ele geçirerek, merkez Remle olmak üzere olasılıkla Selçuklulara tâbi bir Türkmen Beyliği kurulduğunu görüyoruz. A. Sevim (Suriye, 50-51, Kutalmışoğlu,19)'e göre bu sırada göçebe Arapların yağmaları nedeni ile harap ve ıssız bir durumda olup, çarşılarının kapıları bile olmayan, tarlalarda ekim yapılmayan Remle, Kurlu Bey'in çabasıyla imâr edilmiş, zeytin üretiminden o yıl 300 bin altın kazanılmıştır.

Öte yandan, Bundarî (Irak, 33)'nin eserinde "460/1068 yılı Cemaziü'l-evvel'inde (Mart-Nisan) Filistin kıtasında hareket-i arz olup, memleket helâk ve telef, binaları harap etti ve yere savurdu" şeklinde bir kayda rastlıyoruz. Abu'l-Farac (Tarih, 319) ise h.462/1069-1070 yılında Mısır'da insanların birbirlerini yemelerine sebep olan büyük bir kıtlıktan bahsetmektedir. İbnü'l- Esir de eserinde, "h.460/1068 cemaziü'l-evvel ayında Mısır ve Filistin'de

² Remle (Ramla) Emevi halifesi Süleyman b.Abdü'l-Melik zamanında Yafa'nın 20 km. kadar güney doğusunda Cünd Filistin'in yeni başkenti olarak kurulmuştur. Böylece Yafa'nın da önemi artmıştır. Honigman: Yafa 330), 1070 yılında Filistin'de Yafa'nın güney doğusuna yerleşen Kurlu et-Türki idaresindeki Nâvekiyye Türkmenlerinin Remle'yi merkez yaparak, Yafa civarına tamamen hâkim olduklarını belirtmektedir (Buhr: Filistin, 639).

gücünü ne Fatimîlerin Akka valisi Bedrülcemalî, ne de Halep'teki Arap Mirdasî Emirliği göz ardı edebilmiştir. Onlar bir taraftan siyasî varlıklarını devam ettirmek için Kurlu Bey ve Türkmenlerinin askerî gücüne dayanırken, çok geçmeden Fatimî Devleti'nin giderek güçten düştüğü bir ortamda, emirliklerini güvence altına almak için Fatimî Halifeliği adına okutulan şîh hutbeyi, sünnî Bağdat halifeliği adına okutmaya başlayacaklardır.

SONUÇ

Suriye ve Filistin'de siyasi atmosferin Fatimî Devleti'nin otoritesinden uzaklaşarak, Bağdat Halifeliğine manen bağlı Selçuklu siyasi otoritesine meyl etmesinin temelleri, kendilerine barınacak, yerleşecek yer arayan Nâvekiyye Türkmenlerinin, gerçekte şiddetli deprem ve kıtlık nedeniyle –bir doğa olayı sonucu- terkedilmiş halde bulunan Filistin'e girişiyle atılmıştır.

KAYNAKÇA

Sevim, A., **Suriye Selçukluları; I**, (Fetihten Tutuş'un Ölümüne Kadar)A.Ü.D.T.C.F. yay: 167, Ankara 1965.

Sevim, A., **Suriye ve Filistin Selçukluları Tarihi**, TTK. Yay. XIX. Dizi, sa. 7, Ankara 1983.

Sevim, A., "Suriye'de Nâvekiyye Türkmenleri", **Necati Lugal Armağanı**, Ankara 1968.

Sevim A.,- E. Merçil, **Selçuklu Devletleri Tarihi, Siyaset, Teşkilât ve Kültür**, TTK. yay. XXIV. Dizi-sa.19, Ankara 1995.

Sevim, A., **Anadolu Fatihî Kutalmışoğlu Süleyman Şah**, TTK, Ankara 1990.

İbnü'l - Esir, **El-Kamil fi't- Tarih**, c.10, çev. A.Özaydın, İstanbul 1987.

Gregory Abû'l-Farac (Bar Hebraeus) **Abu'l-Farac Tarihi I**, Trk. Çev. Ö. R. Doğrul, TTK yay. II. Dizi- Sayı. 11, Ankara 1999.

C. Cahen, **Türklerin Anadolu'ya İlk Girişi** (XI. yüzyılın ikinci yarısı), çev. Y.Yücel-B.Yediyıldız, TTK. yay. XXV. Dizi- sa. 4, Ankara 1988.